

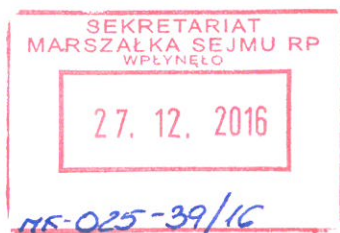

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 23 grudnia 2016 r.

DSR.II.072.15.2016.KCH

Dot. DSPiO.WI.4812.36.2016

WPLYNEŁO
do Komisji
dnia 28.12.16. znak akt
podpis.....

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu RP

Kinga Paweł Marszałek

W nawiązaniu do przekazanego przez Sekretarza Stanu do Spraw Parlamentarnych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Pana Grzegorza Schreiber, pisma do którego został dołączony dezyderat nr 17 uchwalony przez Komisję do Spraw Petycji w sprawie możliwości podniesienia wysokości wcześniejszych emerytur z tytułu sprawowania opieki nad osobą – dzieckiem niepełnosprawnym w stopniu znacznym, z dnia 15 listopada 2016 r., uprzejmie przedstawiam co następuje.

Podstawą prawną nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny stanowi rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. Nr 28, poz. 149, z późn. zm.). Celem świadczenia określonego w tym rozporządzeniu było umożliwienie przejścia na emeryturę bez względu na wiek jednemu z rodziców, posiadającemu wymagany okres zatrudnienia rozumianego jako wykonywanie pracy w ramach umowy o pracę, a zmuszonemu przerwać tę pracę z uwagi na sprawowanie stałej opieki nad dzieckiem ze względu na jego stan zdrowia. Należy wskazać, że z danych przekazanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynika, że przeciętna liczba osób obecnie pobierających z tego tytułu wcześniejsze emerytury wynosi 42 862.

Wskazane wyżej rozporządzenie zostało uchylone w związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 1999 r. przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – wraz z szeregiem innych aktów prawnych obowiązujących dotychczas

w zakresie nabywania prawa do emerytury. Uchylenie wynikającego z ww. rozporządzenia prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę było wynikiem działań zmierzających do przywrócenia systemowi emerytalnemu charakteru ubezpieczeniowego. Jednym z podstawowych założeń reformy systemu emerytalnego z 1999 r. było bowiem uporządkowanie przepisów regulujących uprawnienia do świadczeń pieniężnych należnych z funduszu tworzonego ze składek osób ubezpieczonych, poprzez doprowadzenie do sytuacji, w której świadczenia będą przyznawane z powodu spełnienia ryzyka ubezpieczeniowego, tj. dożycia określonego w przepisach wieku emerytalnego lub niemożności wykonywania dalszego zatrudnienia z powodu niezdolności do pracy, spowodowanej stanem zdrowia. Ten cel został osiągnięty poprzez stopniowe wygaszanie możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę.

Obecnie obowiązujący stan prawny nie przewiduje możliwości nabycia uprawnień do emerytury w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. W miejsce wcześniejszej emerytury dla osób opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki wprowadzony został zasiłek stały wypłacany przez pomoc społeczną, zastąpiony następnie przez świadczenie pielęgnacyjne.

Świadczenie pielęgnacyjne jest rodzajem świadczenia rodzinnego wypłacanym na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 z późn. zm.), które przysługuje przede wszystkim rodzicom, którzy są nieaktywni zawodowo z powodu konieczności sprawowania opieki nad niepełnosprawną osobą, której niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 18 roku życia lub przed ukończeniem 25 r. życia (w praktyce, świadczenie to otrzymują więc przede wszystkim rodzice z tytułu opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi).

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje niezależnie od dochodu i obecnie wynosi 1300 zł miesięcznie. Jednocześnie od 1 stycznia 2017 r., w ramach waloryzacji wysokości świadczenia pielęgnacyjnego o procentowy wskaźnik wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę, wysokość świadczenia zostanie podniesiona do kwoty 1406 zł miesięcznie.

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a) ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.

Dana osoba ma ustalone prawo do ww. świadczenia emerytalno-rentowego, jeśli legitymuje się ważną i prawomocną decyzją administracyjną przyznającą takie świadczenie.

W konsekwencji, jeśli osoba ubiegająca się o świadczenie pielęgnacyjne legitymuje się jednocześnie ważną i prawomocną decyzją administracyjną przyznającą jej jedno z ww. świadczeń emerytalno-rentowych (dotyczy to w szczególności tzw. wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym), świadczenie pielęgnacyjne nie może jej zostać przyznane nawet jeśli jej renta/emerytura jest w kwocie niższej niż świadczenie pielęgnacyjne.

Ustawodawca wykluczył zatem możliwość jednoczesnego pobierania ww. świadczeń emerytalno-rentowych oraz świadczenia pielęgnacyjnego, które ze swej istoty, przysługuje osobom rezygnującym lub niepodejmującym aktywności zawodowej z uwagi na konieczność sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Należy zauważyć, że problem poruszony w dezyderacie Komisji, w postaci znacznie niższej wysokości wcześniejszej emerytury niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, zaistniał po zmianach w przepisach, które znacząco podniosły wysokość świadczenia pielęgnacyjnego.

Poniżej przedstawiono, jak kształtowała się ustawowa wysokość świadczenia pielęgnacyjnego od 1 maja 2014 r. (czyli od dnia wejścia w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych, która wprowadziła świadczenie pielęgnacyjne):

- od 1 maja 2004 r. do 30 października 2009 r. - 420 zł miesięcznie,
- od 1 listopada 2009 r. do 30 czerwca 2013 r. - 520 zł miesięcznie,
- od 1 lipca 2013 r. do 30 kwietnia 2014 r. - 620 zł miesięcznie,
- od 1 maja 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. - 800 zł miesięcznie,
- od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. - 1200 zł miesięcznie,
- od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. - 1300 zł miesięcznie,
- od dnia 1 stycznia 2017 r. - 1406 zł miesięcznie w związku z zastosowaniem

po raz pierwszy mechanizmu corocznej waloryzacji o procentowy wskaźnik, o jaki zwiększać się będzie minimalne wynagrodzenie za pracę.

Szacuje się przy założeniu, że wszyscy świadczeniobiorcy EwK otrzymujący świadczenie w wysokości niższej niż świadczenie pielęgnacyjne (42 862 osoby) zdecydowałiby się na przejście do systemu świadczeń rodzinnych i pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego, oznaczałoby to wzrost wydatków dla finansów publicznych w 2017 r. o 229,6 mln zł (wraz z kosztami obsługi i składkami na ubezpieczenie zdrowotne).

Pragnę poinformować, że w ramach powołanego Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin, analizowane są wszystkie postulaty i propozycje rozwiązań zgłaszane przez środowiska skupiające osoby niepełnosprawne oraz opiekunów osób niepełnosprawnych, w szczególności w zakresie realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r, sygn. akt K 38/13 oraz zmian wysokości otrzymywanych przez opiekunów niepełnosprawnych. Wśród zgłoszonych przez ww. środowiska postulatów znajdują się również propozycje dotyczące możliwości przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego opiekunom mającym ustalone prawo do świadczeń emerytalno-rentowych (w szczególności osobom pobierającym tzw. wcześniejszą emeryturę z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem).

Jednocześnie należy nadmienić, że rozumiejąc trudną sytuację osób pobierających najniższe świadczenia emerytalne, w tym uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, Rada Ministrów przyjęła projekt *ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw*. W projekcie tym przedstawiono m.in. propozycję podwyższenia świadczeń od 1 marca 2017 r. prognozowanym wskaźnikiem waloryzacji, nie mniej jednak niż o kwotę 10 zł, oraz wzrostu wysokości świadczeń najniższych do kwoty 1000 zł dla tych osób, które spełniają warunki stażowe do pobierania minimalnego gwarantowanego świadczenia. Rozwiązania stanowią będą wsparcie dla najuboższych grup emerytów i rencistów, z zachowaniem wartości realnej wszystkich emerytur i rent.

2
MINISTER
ZNP
Bartosz Marczuk
PODSEKRETARZ STANU